

Mátyás Szöllősi

Fóbia

Súčasná maďarská próza

SVETOVÁ PRÓZA

SVETOVÁ PRÓZA

Mátyás
Szöllősi

Fóbia

Z maďarčiny preložil
PETER MACSOVSZKY

slovarť

Copyright © Mátyás Szöllősi 2024

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2025

Translation © Peter Macsovszky 2025

Cover photograph by Mátyás Szöllősi. Reproduced by permission.

Excerpt from Dezső Tandori's poem on page 5 translated

by Gabriela Magová. Reproduced by permission.

ISBN 978-80-556-6745-4

Tento projekt podporil z verejných
zdrojov Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie
reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani
elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok,
prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému
a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*„Budeme chýbať sebe samým
už s vedomím, že ide zima,
veľké svetlo nás vraj málo baví,
no desí nás, keď vyhasína:
sme len veľký podfuk a už nič?
no ak, kto koho klame a s kým?
ak aj nik nikomu: tak my
budeme chýbať sebe samým.“*

DEZSŐ TANDORI

*„Vrcholnou formou ľudského pochopenia je súcť
a smiech.“*

RICHARD P. FEYNMAN

Okuliarnatý plešivejúci muž vyslovil moje meno a dátum narodenia spôsobom, ako keby odo mňa očakával ich potvrdenie, a potom, prv než by som stihla čokoľvek dodať, prejavil záujem o to, ako sa mám. Otázku položil tak nechutne, tak tupo, že napochytre som sa zmohla len na tri slová: Mám sa dobre. V ústach mi vyschlo. Bolelo ma ešte aj zamrkanie. Cítila som zápach jódu. Z omámenia ma teda neprebral mužov hlas, ale trpkastý pach. Stále som videla trochu rozmazane. Zreteľnejšie som rozoznávala iba jeho tvár. Predmety okolo mňa sa však rozplývali. Zozadu ku mne doliehal akýsi bzukot. Márne som sa opakovane pokúšala zistiť, kde som sa to ocitla, nemohla som na to prísť.

Šlachovitý muž sedel za písacím stolom oproti mne. Pred mnou sa črtali obrysy zakladačov. Obďaleč som videla papiere, perá a kopu niekoľkých fasciklov. Miestnosť spočiatku pripomínala kanceláriu, no potom mi došlo, že na to je príliš sterilná. A ten zápach svedčil o niečom, o čom som nechcela ani vedieť.

Muž sa spýtal na adresu. Na meno otca a matky. Nechápala som, prečo je to preňho dôležité, no nemala som síl vypýtať sa. Jednoduchšie bolo odpovedať. Bola som rozháraná. Triasla som sa, až mi zuby drkotali. Nevedela som sa rozpomenúť na smerovacie číslo.

Muž mal na sebe biely plášť. Z toho som pochopila, že pred mnou sedí lekár a že som sa dostala do nemocnice, hoci neviem z akého dôvodu. Ľavá ruka mi trpela. Keď som na

ňu pozrela, videla som, že je obviazaná. Cez gázu presakovala akási hnedá tekutina. Začalo mi dochádzať, že prenikavý pach, ktorý cítim, pochádza z tej tekutiny. Stáva sa mi, že keď sa zobudím, musí uplynúť niekoľko sekúnd, kým si uvedomím, kde sa nachádzam, no neistota v onej cudzej miestnosti prekonávala aj to, čo zvyknem cítiť v počiatočnej fáze bdelosti.

Uštipla som sa do predlaktia. Vnímala som, ako sa mi necht zarýva do pokožky, no bolesť ma o ničom nepresvedčila. Mala som pocit, že som sa zrútila do hlbín nejakého sna – taký neskutočný bol ten priestor vibrujúci v bielom svetle. Ako keby išlo len o výplod mojej bujnej a nevyspytateľnej predstavivosti. Nenachádzala som žiadny povedomý oporný bod. Všetky veci v miestnosti vrátane mužovej tváre boli pre mňa úplne neznáme.

Muž sa ma spýtal, či viem, kde sa nachádzam. Odvetila som, že to veru presne neviem, iba tuším, že v nemocnici. Vtedy už na mňa pozrel. V očiach sa mu od začiatku zračila akási skúmaná nedôverčivosť, pričom jeho hlas znel drsne a hádam až nadmieru pochybovačne. Odtrhla som od neho pohľad, lebo som nadobudla pocit, že ma vôbec neberie vážne. Listoval v akomsi spise. Podchvíľou na mňa pozrel. Podľa držania jeho tela sa mi zdalo, že je v strehu, ako keby očakával z mojej strany reakciu, ktorá by ho prinútila, aby sa pohol, prípadne postavil.

Spýtala som sa, či je lekár. Iba prikývol. Potom som sa opýtala, či som skutočne v nemocnici, ale na to už nereagoval. Namiesto toho začal zapisovať čosi na papier, takže sa mi naskytlo trochu času rozhliadnuť sa okolo seba, usporiadať si myšlienky a utvoriť si ako-tak ucelenú predstavu alebo sa aspoň rozpamätať na to, ako som sa do ordinácie dostala. Nešlo to. O udalostiach, ktoré sa mi vynorili, som okamžite vedela, že sa stali dávnejšie a s mojím tunajším pobytom

nemajú nič spoločné. O tom, čo sa prihodilo prednedávnom, som nemala ani potuchy.

Miestnosť napriek prítomnosti niekoľkých vzoriek lekárskeho náčinia pôsobila prázdny a ošumelým dojmom. Pôvodne bieloskvúcu stenu špatili praskliny a fľaky. Uprostred stropu svietila jediná neónová trubica. Pozdĺž stien sa priamo pod plaftónom tiahlo dvojité plynové potrubie. Napravo odo mňa stála hnedosivá pohovka s poriadne tvrdým operadlom a s dvoma otrhanými vankúšmi na okrajoch. Nad pravým plecom muža som videla skriňu plnú kníh. V spodnej časti boli zásuvky. Jedna z nich bola vytiahnutá. Napadlo mi, že zrejme odtiaľ vybral môj objemný spis. Na vešiaku visel čierny stetoskop. Bol to najzaujímavejší predmet v miestnosti. Vyzeral ako nejaká inštalácia. Pripadal mi takmer pekný, takže som sa naň dívala dosť dlho.

Po chvíli som si všimla, že nemám oblečené svoje šaty, ale akési nohavice ušité z ošúchanej bielej, hrubej látky a okrový, voľný, na dotyk drsný zvršok, ktorého rukávy mi siahali iba po lakte. Na nohách som namiesto topánok mala len obnosené gumené papuče slezovej farby, aké by som si nikdy sama neobula. Nemala som vôbec potuchy, od koho či akým spôsobom sa ku mne tie kusy odevu dostali a kedy som sa prezliekla.

„Prečo ste si chceli ublížiť?“ spýtal sa muž nečakane.

Najprv sa mi zdalo, že sa pýta, prečo ste *mi* chceli ublížiť.

Prečo by som mu ubližovala?

Na krku mi začala prudko pulzovať žila. Jeho obvinenie ma vyľakalo.

„Prečo ste sa pokúsili o samovraždu?“

Prosím?

„Čo vás priviedlo k tomu, aby ste sa pokúsili o samovraždu?“

Hoci muž otázku zopakoval, nerozumela som jej možno preto, lebo v miestnosti sa to ozývalo, a navyše sa mi zdalo, že muž sa usmieva. Prechytával si pero medzi prstami. Ten pohyb mi pripadal veľmi neskutočný a príšerne ma znervózňoval. Opäť som odpovedala otázkou a on sa ma to isté spýtal aj tretíkrát, tentoraz pomalšie a zreteľnejšie, ako keby som bola cudzinka, ktorá má ťažkosti porozumieť jeho reči.

Samozrejme, neprezradil mi, kde sa nachádzam. A pritom som mu dala na vedomie – takže to už musel cítiť aj on –, že je to dôležitá informácia, možno dôležitejšia než to, prečo som sa sem vôbec dostala. Mohol na mne vidieť, že by som sa upokojila, keby mi pomohol, a nabrala by som aj štipku sebavedomia. Na dôvažok sa díval kamsi za mňa a hovoril so mnou spôsobom, ktorý ma vzhľadom na obsah jeho otázky privádzal do značných rozpakov. Ako keby mu téma pripadala trápna alebo nebola až taká podstatná a vypytoval sa ma len úradne, zo zmyslu pre povinnosť. V každom prípade nepokladal za dôležité – a možno mu to ani nenapadlo –, aby mi počas rozhovoru hľadel do očí.

Dívala som sa v rozpakoch raz na vešiak, raz na nejaký iný predmet. Bola som taká bezradná, že som sa zrazu usmiala. Pozrel na mňa, ale moje rozrušenie ho zjavne nedojalo, začal sa správať ešte ľahostajnejšie. Asi mu môj úsmev nepripadal až taký milý.

Nechcela som sa zabiť.

Všimla som si, že môj hlas znie slabučko, takže som zatiaľ nič viac nedodala. Beztak som nemala chuť rozprávať sa s cudzím, neznámym človekom. Myslela som si, že toľko stačí.

Chlapík ohrnul pery. Poškrabkal sa na spánku, potom opäť prikývol, no z toho gesta sa nedalo jednoznačne zistiť, či súhlasí alebo len naznačuje, že v konečnom dôsledku pochoopil, čo som povedala. Žiadnu inú emóciu som na jeho tvári nezachytila. Vlastne som ani nemala možnosť pozorovať ho

dlhšie, lebo vzápätí sa s čiastočne sklonenou hlavou už zase díval do toho oslepujúco bieleho hárku.

Svetlo dopadajúce zo stropu bolo neznesiteľne ostré. Nikdy som nechápala, prečo sa v takýchto priestoroch nepoužíva tlmenejšie osvetlenie. Ako sa dá v takýchto mučivých podmienkach pokojne pracovať. Vtedy som nechápala ani to, čo si, dokelu, ten chlap toľko čmára v súvislosti s mojimi odpoveďami. Čoskoro však vyšlo najavo, že máme úplne rozdielne názory na to, na čo sa ma pýtal. Nijako mi nedochádzalo, prečo ma podozrieva z toho, že som sa chcela zmárniť.

Ruka ma pod obvazom svrbela. Pokúsila som sa poškrabkať, no nedostala som sa k podráždenej časti pokožky. Pomaly, drobnými pohybmi, aby si to nevšimol, som si obviazanú ruku viackrát obtrela o stehno. Tušila som, že by mi prikázal, aby som s tým okamžite prestala. Po chvíli som však už dokázala vyvinúť dostatok síl na to, aby dotyk pôsobil aj cez obvaz.

Medzitým som si všimla, že vedľa množstva papierov, poznámkových blokov a fasciklov povalujúcich sa na stole stoja poháre a jeden z nich je spoločne naplnený vodou. Ulahodilo by mi, keby som sa mohla napiť, no nebola som si istá, či je voda nachystaná pre mňa a či som z nej predtým odpila ja alebo on. V mysli sa mi vynoril zmätený sled obrazov, ako sa ku mne načahuje a berie čosi zo stola, nevedela som však naisto povedať, či mal v ruke namiesto pohára pero alebo fascikel. Nepohla som sa, len som chvíľu otupene pozerala na pohár. Civela som na bublinky, ako stúpajú k hladine, kde sa potom rozprsknú.

Keď dopísal poznámky, znovu pozrel na mňa. Pamätám sa, že vo chvíli, keď nemotorným pohybom odložil pero, vyzeral nešťastne a osamelo. Pritom vtedy už bolo jednoznačné, že starostlivosť nepotrebuje on, ale skôr ja. No aj tak som ho ľutovala a takmer som sa ho spýtala, už som to mala na jazyku, aký problém ho trápi. Ukázalo sa však, že je oveľa rýchlejší

a oveľa menej omámený ako ja. Možno som sa neozvala preto, lebo pri pohľade do jeho očí mi napadlo, že tým problémom som v skutočnosti ja.

Okuliarnatý muž povedal, že momentálne sa nachádzam na psychiatrii Nemocnice sv. J., lebo vysvitlo, že mám suicídne sklony a počas včerajšieho večera som sa poľutovaniahodným spôsobom pokúsila o samovraždu. Kým hovoril, mala som pocit, že ma nevníma, hoci sa pozeral na mňa. Ako keby mal schopnosť vidieť cezo mňa a poza môj chrbát alebo ako by sa v miestnosti nachádzalo niečo oveľa dôležitejšie než ja.

Slová *suicídne* a *sklony* vo mne hlboko utkveli. Nereagovala som okamžite. V mrazivo osvetlenej miestnosti ma jednak príliš zamestnávali vlastné myšlienky, pričom som stále bola trochu oťapená, jednak ma upútavalo to ustavičné svrbenie, ako aj znenie jeho slov. Vyznievali strašne cudzo. A možno som iba čakala na to, aby pokračoval. Aby doplnil to, čo dovtedy povedal, nejakou medicínskou terminológiou. Nie však preto, že by bol ktovieako presvedčivý. Také očakávanie vo mne vzbudzoval asi jeho pedantný vzhľad. Okrem toho som už bola zvedavá, čo všetko ešte vie o tom, čo sa údajne stalo. Či prezradí zopár konkrétnych detailov, pretože ja som si ani po uplynutí niekoľkých sekúnd nevedela vybaviť nič v súvislosti s tým, na čo narážal. Vtedy som si, pravda, nespomínala ani na iné udalosti a v hrudi som postupne začala cítiť podivné, no o to stiesňujúcejšie výčitky svedomia. Jednostaj silneli a upúťovali moju pozornosť. Miatli ma najmä v súčinnosti s myšlienkou, že predsa len bude niečo pravdy na tom, čo pred chvíľou povedal tento človek v bielom plášti, teda že som sa naozaj pokúsila urobiť so sebou niečo desivé.

V zábleskoch sa mi vynorila pavlač. Potom som pred sebou uvidela zopár známych predmetov a vnútro kúpeľne, no náhle sa mi do hlavy zaťala ostrá bolesť a v mihu vymazala nejasné spomienky.

Chcela som sa vypytovať, no muž zdvihnutím ruky – bez jediného slova, no o to rozhodnejšie – naznačil, že ešte nastala vhodná chvíľa, a znovu sa so sklonenou hlavou pustil do zapisovania poznámok.

Zrejme trpí obsesívnou poruchou alebo píše len preto, aby ma dráždil, alebo v najlepšom prípade preto, aby mi dožičil čas na premýšľanie; azda sa rozpomeniem na udalosti aj sama od seba. Také veci mi vírili myslou.

Keď do kolónky zapísal zopár krátkych viet, znovu zdvihol hlavu a pozrel na mňa takým pochybovačným a zároveň flegmatickým pohľadom, že som ho vôbec nedokázala brať vážne, a keďže som sa v tej chvíli ešte na nič nerozpamätala, povedala som, že mu neviem podať správu o udalostiach včerajšieho večera a veľmi by mi pomohlo, keby mi porozprával, ako a prečo presne som sa sem dostala. Medzitým som nadobudla pocit – alebo som v to aspoň dúfala –, že keď budem takto postupovať späť v čase, podarí sa mi rozpomenúť sa. Muž na mňa opäť pozrel, nevýrazným hlasom ma požiadal o strpenie a pokračoval v zapisovaní.

Znovu mi začali v hlave víriť obrazy a myšlienky, no každý výjav či moment bol taký nejasný a neistý, že sa mi z nich neposkladalo nič zmysluplné, a začala som byť z celého toho nepochopiteľného čakania unavená.

Ruka ma naďalej svrbela. A svrbel ma už aj chrbát. Mala som suchú pokožku, jednodaj som si ju súchala, no svrbenie nepoľavovalo, ba ešte sa zhoršovalo. Mužovi sa na tvári rozlieval stále ten istý tupý úsmev, čo ma len zneisťovalo.

„Pokúsili ste sa podrezať si žily a priviezli vás sem.“

Čože?

„Pokúsili ste sa podrezať si žily, preto vás záchranka priviezla na toto oddelenie.“

Márne to zopakoval pomalšie a zreteľnejšie, z mentorského tónu jeho slov mi aj druhýkrát naskočili zimomriavky.

Čakala som, že bude pokračovať, no zmohol sa len na pár skúpych slov. Prvá polovica jeho vety bola taká hutná a neuchopiteľná, že sa ma zmocnilo absolútne zúfalstvo, moja odvaha bola preč a nevedela som, akými slovami ho mám požiadať, aby uviedol ďalšie podrobnosti.

„Spomínate si, kde sa to stalo?“

Nie.

„Zaujímavé.“

Čo je na tom zaujímavé?

„Nuž to, že tvrdíte, že si na nič nespomínate.“

Je to tak, povedala som tak potichu, že ma možno ani nepočul.

Myslela som si, že si opäť zapíše pár viet, no nestalo sa. Iba sa na mňa díval, akoby ma chcel priviesť do rozpakov alebo ako keby sa pohľadom usiloval vyjadriť to, na čo inak nenachádzal slová. Nesmierne ma znervózňoval pocit, že ma provokuje. Všetomže som sa však ovládala a snažila sa nájsť v miestnosti bod, ktorý by ma rozrušoval čo najmenej.

Kto zavolať záchranku? premýšľala som.

„Csaba Fekete. Poznáte to meno?“

Pravdaže, vyhrĺkla som. Je to môj priateľ.

Prekvapilo ma, že sa na to pýta, lebo tá veta bola zároveň odpoveďou na moje predchádzajúce nepoložené otázky. Už pri vyslovovaní tých slov som cítila, že ma dlávi ukrutné bremeno. Oblial ma pot. V ústach mi vyschlo ako zakaždým, keď nehovorím pravdu. A keď som počula to meno, pred očami sa mi bez ladu a skladu začali preháňať výjavy zo večerajška a čoskoro som pochopila, že lepšie by bolo si ich nevšimáť.

Spustili sa mi slzy. Ledva som dokázala dýchať. Hlava mi pulzovala. Pamätám sa, že som chcela povedať, že Csaba už nie je môj priateľ, no potom som tých niekoľko slov nijako nevedela dostať zo seba.

„Rozumiem. Nuž on zavolať záchranku na túto adresu. Je vám povedomá, však?“

Nie, odvetila som mimovoľne.

„Veď ste si ju ani nepozreli.“

Naozaj som nepozrela na hárok, ktorý mi ukazoval, no napadlo mi, že mám právo protestovať. Potom som prestala hovoriť *nie*, radšej som len vyčkávala, pričom som civela na vzdialenú ufúľanú stenu, ako keby ma mlčanie mohlo preniesť cez celú situáciu.

„Možno si už dokážete vybaviť, čo presne sa stalo. Ten byt a koľko ľudí sa v ňom zdržiavalo. S kým ste v ten deň trávili čas? Skutočne by pomohlo, keby sme sa vedeli porozprávať o tom, čo sa stalo.“

Mala som pocit, že sa pokúša prehrabávať v mojej myslí, hoci bolo čoraz jasnejšie, že to nikam nepovedie, lebo sa do toho pustil náhlivo a dosť netaktne. A zjavné bolo aj to, že ho zaujíma len niečo, že dokáže vnímať len zopár základných vecí. Všimla som si, že rozpráva stále pomalšie, akoby sa mi všemožne snažil niečo naznačiť, ibaže nevysvitlo jednoznačne čo. Medzitým teatrálnym gestom posunul pred mňa ten hárok, aby som sa na ňu pozrela. Figurovala na ňom Csabova adresa. Nechcela som ju vidieť, no v reakcii na nový posunok som sa na papier inštinktívne pozrela. Ale vlastne na tom vtedy už nezáležalo.

„Pamätáte sa, ako ste sa dostali do toho bytu?“

Takto pokračoval, takmer netrpezlivo, namiesto toho, aby mi poskytol čas zamyslieť sa nad predchádzajúcimi otázkami.

Ani na to sa nepamätám.

„Určite?“

Áno.

„Máte alergiu? Trpíte nejakým chronickým ochorením?“
Neviem o tom.

„Užívate pravidelne lieky? Ak áno, tak aké?“

Neužívam nič, zaklamala som.

„Ste si istá?“

Áno.

„Našli sme vo vašej taške blister Frontinu.“

Dobre. Občas užívam prášky proti bolesti.

„Frontin nie je analgetikum.“

Viem.

„Iné psychofarmaká? Tráva alebo tvrdšie drogy? Alkohol? Koľko ste toho vypili za uplynulých dvadsaťštyri hodín? Užili ste niečo včera večer?“

Možno som si dala alkohol. Trávu neznášam a iné drogy neberiem. Vôbec.

Najprv sa mi vynorila pomerne dávna spomienka z čias, keď ešte žila stará mama. Počas výletu do Berlína som na žúre šnupala kokaín. Potom mi napadlo, že sa spýtam, akým právom sa mi kutrali v taške, no mala som pocit, že mi aj tak neodpovie, len bude na mňa chladne pozerieť. Nechala som teda spomienky i otázky, nech sa rozplynú.

„Čo ste včera pili? A koľko?“

Myslím, že po zaznení ďalších otázok som sa mierne odvrátila. Dívala som sa inam, v žiadnom prípade nie na chlapíka v plášti. Okrem toho som mu ani neodpovedala, čo pre nezainteresovaného človeka – najmä ak je dotyčný lekár – mohlo byť dosť veľavravné. Bola som si istá tým, že som pila, ako aj tým, že sa nepamätám takmer na nič, obzvlášť nie na také podrobnosti, ako čo to bolo a koľko toho bolo. Aj keby som si vedela všetko vybaviť, nevedela by som to okamžite vyrozprávať od začiatku do konca, taký dlhý a spleťitý mi pripadal predchádzajúci deň. Už len pomyslenie naň ma unavovalo. Na druhej strane som nemala náladu rozprávať a už vôbec nie v situácii pripomínajúcej výsluch, takže som len bez slova pokyvkávala hlavou. Muž navrhol, aby sme sa k téme vrátili neskôr.

Prikývla som na znak súhlasu.

Opäť začal písať na hárok. Dúfala som, že s mojimi odpoveďami si na ten deň, ba aj na celý život vystačí a že po návšteve toalety, kde si dôkladne umyjem tvár, sa konečne budem môcť pobrať domov. Ale potom uplynula v tichu najmenej minúta a začalo mi dochádzať, že rozhovor sa ani zďaleka nekončí.

„Povedzte mi, vaši rodičia ešte žijú spolu?“

Prosím?

„Vaši rodičia sú ešte spolu?“

Tá téma mi pripadala úžasne vzdialená. Nechápala som, ako súvisí s tým, čo odznelo dovtedy, tak som sa na súvislosť spýtala.

„Odpovedzte, prosím, na otázku!“

Nie, už nie sú spolu.

„Hádam sa nerozviedli?“

Áno, ale to som bola ešte malá.

„Naozaj?“

Áno, naozaj, povedala som hlasnejšie a potom som sa ho opýtala, prečo sa musí na všetko spytovať dvakrát. Usmial sa. Chvíľu počkal, čo vo mne iba prehĺbilo podozrenie, že mi vôbec neverí.

„Nemáte pádny dôvod na to, aby ste boli podráždená, hoci chápem, že vo vašej situácii nemôžete inak. Ale mal by som ešte nejaké otázky. Dokážete si vybaviť, ako ste vtedy prezívali ich rozvod?“

Nedôverčivá nie som ja, ale vy, napadlo mi naľaku. Z toho, čo mu vychádzalo z úst, ma priam mrazilo. Na chrbte mi nasakovala husia koža, taká cudzia mi pripadala téma, na ktorú zrazu zvrtol reč. Záhľadela som sa mu do očí, no jeho pohľad ma, žiaľ, ani teraz neposilnil, lebo sa jednostaj meravo díval ponad moje plece kamsi do ničoty. V tej situácii som jeho otázku vnímala ako nezmyselnú a zároveň krutú, lebo sa týkala niečoho, čo je veľmi zložité a čo sa, na dôvažok, udiało pred vyše desiatimi rokmi. Nechápala som a šokovalo ma,

ako sa môže nazdávať, že si dokážem vybaviť svoje vtedajšie pocity a myšlienky, pričom udalosti predchádzajúceho večera nie. To vo mne opäť posilnilo podozrenie, že mi neverí. Znovu som sa spýtala, ako to súvisí. Pozrel na mňa a pokračoval, ako keby moja otázka ani nezaznela.

„Sklamalo vás, že sa rozvádzajú?“

Rozosmiala som sa. Neuveriteľné, že mu tá otázka vôbec skrsla v mysli, pomyslela som si. Vylúčené, že to myslí vážne, opakovala som si v duchu a potom – sledujúc jeho nevľúdny pátravý pohľad – mi napadlo, že ak teraz naozaj budem musieť rozprávať o rodinných zlyhaniach, strašne znervózniem, lebo pri akejkoľvek zmienke o rodičoch sa ma okamžite zmocní napätie.

Keďže nijako nereagoval, pokúšala som sa preniknúť mu na chvíľu do myslenia, lebo čo ak tú otázku mienil ako vtip. Nezdalo sa. Dúfala som, že sa spamätá, no z jeho pohľadu mi bolo okamžite jasné, že je to beznádejné. Potom mi ešte napadlo, že som zrejme taká omámená, že som niečo nepochopila alebo to uniklo mojej pozornosti. Keďže otázku zopakoval od slova do slova, došlo mi, že po dovtedajšej nepochopiteľnej a strašidelnej téme sa skutočne zaujíma o nešťastnú minulosť mojej rodiny, navyše medzi oboma témami vidí aj súvislosť, čiže všetko som pochopila správne.

Nie, povedala som rozhodne, lebo som si jasne pamätala, ako sme sa s bratom tešili, že naši sa už nebudú viac hádať. Že ustalo to neprestajné frustrujúce napätie, ktoré nás obklopovalo, tá netelesná, a predsa ochromujúca forma ubližovania. A že vôkol nás zavládol oveľa väčší pokoj. Že už na seba neziapu pre niečo, čo sme si vypočuli už aspoň osemdesiatkrát. Dodala som po chvíli trochu inými slovami.

Všimla som si, že muža prekvapilo, ba takmer znechutilo, čo som povedala. Očividne s takouto odpoveďou nepočítal. Zvraštil čelo a začal krútiť hlavou.

Čo je, pýtam sa hlasno, trochu neslušne.

„Ak nebudete hovoriť pravdu, určite vám nebudem vedieť pomôcť.“

Neklamala som, vyštekla som podráždene, lebo opäť som mala pocit, že namiesto toho, aby sa snažil pochopiť ma, iba podpichuje. Takmer okamžite vysvitlo, že v tom, čo som voči nemu cítila, som sa nezmýlila, no vzápätí som nevedela dodať nič, čo by na tohto zádrapčivého muža zapôsobilo a pripadalo mu hodnoverné. V tej chvíli bola moja pozornosť opäť zamestnaná predlaktím, ktoré jednoducho svrbelo a od ustavičného škrabkania už aj páliło. Od čoraz prenikavejšej, pálčivej bolesti a aj pre to, ako útočne a nespravodlivo so mnou hovoril, som sa nezmohla na slovo.

Počas uplynulých minút sme sotva utrúsili niekoľko viet, pomyslela som si, a aj tie boli nesúrodé, takže tento muž nemôže mať ani potuchy o mojich pocitoch, veď ani mne sa napriek úpornej snahe nedarí k nim preniknúť. Už samotný fakt očakávania vzbudzoval vo mne zúfalstvo. Ako mohol predpokladať, že by som si vedela rýchlo a presne vybaviť také dávne, náramne ťažké a zložité veci. Zároveň by som bola odprisahať, že som počas nášho rozhovoru – až na tie sedatíva a trochu kokaínu – ani raz neklamala a nepreháňala. No už vtedy, keď na mňa znovu pozrel, som bola presvedčená, že je zbytočné čokoľvek zopakovať, aj tak nebudem vedieť nič dokázať.

Vtedy som to takto cítila, a keby som mala na výber, opäť by som sa zachovala takisto, povedala som prasto, pričom som sa sústredila na jeho čelo, pretože do tých vodnatých očí som sa už radšej nepozerala. Počula som, že môj hlas znie úplne inak ako dovtedy, oveľa napätejšie, tenšie. Srdce mi prudko búšilo. Darmo som dýchala zhlboka, iba ma to väčšími znervózňovalo.

„Jasné, lebo medzitým uplynulo aspoň desať rokov! Nečudo, že vám to pripadá správne a že takéto stanovisko obhajujete, veď ste si na to zvykli.“

Odkiaľ vie, koľko času prešlo, nespomenula som žiadne dátumy, napadlo mi okamžite. Pravdaže, odhliadnuc od toho, jeho výrok bol totálne absurdný a urážlivý. Bola som si istá, že moja odpoveď nie je rutinná, no ani tak som nevedela, ako by som ho mohla o tom presvedčiť. Čokoľvek som prv povedala, okamžite to prevancoval alebo tomu ani nevenoval pozornosť. A robil to s takým elementárnym pokojom, že nevdojak som v ňom uvidela čosi démonické. Okrem toho sa mi zdalo, že som postrácala nielen spomienky na to, čo sa udialo nedávno, ale že sa spolu s nimi vytratil aj určité jednoznačné výrazy, ktoré mi dodávali sebavedomie. A najstrašnejšie bolo, že sa mi zdalo, že nemám dostatok času ani síl, aby som z nich poskladala tú najvhodnejšiu odpoveď. Naštvalo ma to, nebola som totiž zvyknutá, aby ma niekto takto zatlačil do kúta.

To je volovina, povedala som nahlas. Moja vlastná veta ma prekvapila. A ešte to, že som taká hrozne napätá, hoci som si bola celkom istá, že mám pravdu, veď tento chlapík naozaj nemal žiadne právo hovoriť o mojom súkromí. Zároveň som si so znepokojením uvedomila, že moje vzdorovité správanie poľahky môže viesť k neblahým následkom.

Muž v bielom plášti sa znovu usmial a jeho úsmev bol už nielen viditeľný, ale aj zrozumiteľný. Bol protivný, vlastne posmešný. Odrážalo sa v ňom presvedčenie, že som hlúpejšia ako on, takže mu nemôžem porozumieť, skrátka, dal najavo akúsi nadradenosť. Naklonil sa ku mne ešte bližšie. Začal rozprávať rozvláčne, spleťto. Od toľkej teatrálnosti sa mi obrátil žalúdok. Oprel sa o dosku stola, pričom sa trošku narovnal, a vtedy som mu zasa musela pozrieť do očí.

„Nechcite mi nahovoriť, že ako tínedžerku vás potešilo, že rodičia sa rozvádzajú! Nehnevajte sa, ale to vám neuverím. Na svete niet nikoho, kto by sa z takého niečoho tešil. Dieťa ani presne nechápe, čo taký rozvod znamená, prečo k nemu dochádza, však?“